

associative experiment which include 842 reactions. **The methodological basis** for the analysis of English aromatonyms was the use of modern onomastic theories: quantitative analysis ensured the establishment of the actual volume and dynamics of empirical facts; the method of free associative experiment made it possible to determine the components and structure of the associative field of aromatonyms; the method of outlining the semantic gestalts of associative field made it possible to distinguish their core components. Thus, the semantic gestalts of the associative field of aromatonyms stimuli have been determined, which are formed by certain groups of semantic associates and their nucleus. **The practical value** of the work lies in the developed mechanism for establishing the identity of the proper name of this subclass to a certain circle of mental aromatonymic subframe. **As a result of the study**, all associates were divided into four circles of individual onymic frames, depending on the degree of acquaintance of the recipient with the stimulus and its emotional involvement.

Key words: aromatonym, semantic gestalts, subframe, free associative experiment.

УДК 811.531'373.613

ВАЛГУРА Ольга Романівна

доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри східної філології
Київського національного лінгвістичного університету,
вулиця Велика Васильківська, 73, Київ, 03150, Україна; тел.: +38 044 5285095;
e-mail: olha.valihura@gmail.com; ORCID ID: 0000–0003–0428–5421;
DOI: <https://doi.org/10.18524/2410–3373.2019.22.195014>

ОХРИМЕНКО Віталій Олександрович

кандидат філологічних наук, доцент кафедри корейської філології Київського
національного лінгвістичного університету,
вулиця Велика Васильківська, 73, Київ, 03150, Україна; тел.: +38 044 5216028;
e-mail: sonsennim277@gmail.com; ORCID ID: 0000–0002–9087–5809;
DOI: <https://doi.org/10.18524/2410–3373.2019.22.195014>

СПЕЦИФІКА СУЧАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ОНОМАТОПЕЇЧНОЇ ЛЕКСИКИ

Анотація. У пропонованій статті розглянуто специфіку досліджень ономастопеїчної лексики в сучасному мовознавстві. Основну увагу приділено сучасним теоретичним положенням лінгвістики, які окреслюють поняттєву базу ономастопеї як об'єкта вивчення фоносемантики. Ономастопеїчні студії посідають значне місце у вирішенні важливих мовознавчих питань, зокре-

ма проблеми мотивованості знака та походження мови. Згідно з сучасним розумінням, термін ономастопея вживається на позначення безпосередньої імітації звуків нелінгвістичної природи шляхом комбінації сегментів, які добираються з інвентарю фонем конкретної мови. Осмисленню цієї тематики в українському та закордонному мовознавстві сприяли роботи багатьох мовознавців. У всіх працях увага дослідників зосереджена передусім на звуконаслідувальних словах як прикладах мотивованості мовного знака. **Метою** статті є аналіз специфіки сучасних досліджень ономастопеїчної лексики. **Об'єктом** дослідження є ономастопеїчна лексика. **Предмет** роботи — особливості сучасних досліджень ономастопеїчної лексики. **Метод** системного (польового) вивчення та опису мов і культур, **методи** аналізу та систематизації були використані у роботі. **Сумуючи** вищезазначене, можемо підкреслити, що звуко символізм разом із звуконаслідувальною системою входить до складу звукозображувальної системи мови. Явище звукового символізму універсальне й інтернаціональне. **Практична цінність** роботи полягає в можливості застосування наукових положень і висновків дослідження при аналізі фактичного матеріалу конкретної мови. **У результаті** розвідки було встановлено, що пріоритетним у лінгвістичних студіях є дослідження явища ономастопеї у межах гіпотези походження мови як частини фоносемантичних виявів у мові, а також як один із способів утворення нових лексем.

Ключові слова: ономастопеїчна лексика, ономастопея, звуконаслідування, звуко символізм.

ВСТУП

Відомо, що звукозображувальна система мови поділяється на дві підсистеми — звуконаслідувальну (акустичний денотат) і звуко символічну (неакустичний денотат). Звуконаслідувальну підсистему утворюють звуконаслідування або ономастопеї, в основі яких лежить фонетично мотивований зв'язок між фонемами слова і звуковою ознакою денотата. Звуко символічну підсистему формують звуко символічні слова, сутність яких полягає у фонетично мотивованих зв'язках між фонемами слова і незвуковою ознакою денотата, тобто передачею мовним звуком відчуття, руху, враження від позначуваного предмета. Номінація звуко символічного слова залежить від ознаки об'єктів, що сприймаються в будь-якій модальності людини, крім слухової (зір, смак, дотик, нюх, фізичні відчуття тощо).

Актуальність пропонованого дослідження визначається загальною тенденцією сучасного мовознавства до аналізу лексичного складу мови з погляду її зв'язків з мисленням.

Мета роботи полягає в аналізі особливостей дослідження ономапопечної лексики в сучасному мовознавстві.

Об'єктом дослідження є ономапопечна лексика. **Предметом** дослідження є специфіка сучасних лінгвістичних студій, присвячених аналізу ономапопечної лексики.

МЕТОДОЛОГІЯ

Відповідно до мети дослідження були використані такі **методи**: метод системного (польового) вивчення та опису мов і культур, що становить основу для комплексного дослідження мови як виразника культурних цінностей, метод критичного аналізу, який було використано для вивчення корпусу наукових праць попередників.

ЗДОБУТКИ

У **результаті** розвідки було встановлено, що при сприйнятті різноманітних звуків в уяві людини виникають певні асоціації й образи. Таку властивість звуків стимулювати особливі сенсорні відчуття, емоційні реакції й різноманітні образи називають звуковим символізмом.

Звуковий символізм заснований, на думку вітчизняного мовознавця В. В. Левицького, не на матеріальній, а на структурній подібності між звуком і змістом, а тому було би не правильно ототожнювати поняття іконічності, або іконізму, і символізму мовного знаку. Термін *іконічність*, тобто звукозображення, можна трактувати або дуже широко (і звуконаслідування, і звукосимволізм), або більш вузько (що, як вважає В. В. Левицький, більш правильно), оскільки іконічні знаки можуть бути пов'язані з предметом своєю матеріальною подібністю (Levytskiy, 2009, с. 11). При цьому для звукосимволічної лексики властивий закономірний, недовільний, фонетично мотивований зв'язок між фонемами слова і закладеною в основі номінації незвуковою ознакою денотата.

Окреслюючи межі поняття звукосимволізму, З. Я. Тураева у своїй роботі (Тураева, 2009) виокремлює первинний і вторинний звукосимволізм. Первинний звукосимволізм властивий словам, що постали внаслідок звуконаслідування. Вторинний звукосимволізм утворюється шляхом поєднання асоціацій звуку зі змістом.

З огляду на те, що звукозображувальну систему мови складають звуконаслідувальні і звукосимволічні слова, то необхідно розмежувати ці поняття, які протягом тривалого часу розглядали сукупно, не автономно.

Звуконаслідування або ономотопею визначають як умовну словесну імітацію звучань навколишньої дійсності засобами певної мови, хоч умовність словесної імітації різних звучань є достатньо відносною (Skripnik, 2010). Кореневі звуконаслідувальні слова утворюються за визначеними моделями. Відтак знаючи характер звучання денотата, можна передбачити його структуру, тобто з'ясувати так звані акустичні типи фонем.

Звукосимволізм (звуковий символізм, фонетичний символізм, символіка звуку) можна трактувати як зв'язок між позначуваним і тим, що позначається, який має мотивований характер. Проте таке визначення не дає змоги виявити фонетично мотивовані слова, у яких діє звукосимволізм ані від первинно, ані від вторинно мотивованих слів, тобто, у яких діє звуконаслідування. Звукосимволічні слова (ідеофони, образні слова) особливо часто позначають різні види руху, світлові явища, величину, форму, віддаленність об'єктів, властивості їхньої поверхні, фізіологічні й емоційні характеристики.

ОБГОВОРЕННЯ

На сьогоднішній день розроблено методику визначення звуконаслідувальних слів, проаналізовано критерії їх виокремлення, а саме: редуплікація, експресивна гемінація, ізоморфізм звукосимволічних слів у мовах світу. Звукосимволічними постають не лише ті слова, які визначаються сучасними носіями мови, але й всі інші численні лексичні утворення, у яких цей зв'язок під час мовної еволюції виявився послабленим або навіть утраченим.

Доцільно також зазначити, що звукосимволічні основи в мовах світу мають високу продуктивність. Виокремлюючись семантично і структурно, велика кількість звукосимволічних і звуконаслідувальних слів утворюють нові лексико-семантичні розряди в складі дієслова та інших частин мови.

Отже, ономотопея становить перший рівень системи звукозображальних засобів мови. Звуковий символізм як другий рівень цієї системи є набагато складнішим явищем, матеріальна основа якого донині залишається невизначеною. Якщо схожість моделей будови звуконаслідувальних слів у всіх мовах світу можна пояснити спробами відтворити природний чи людський звук за допомогою артикуляційної бази людини на фонетико-фонологічному рівні відповідної мови так, що один природний звук буде подібно відтворюватися но-

сіями різних мов, то схожість звуко символічних основ у різних мовах світу не піддається такому логічному поясненню. Тому проблема звукозображення, щодо якої дискусії ведуться з давніх-давен з різних позицій, загострює одну з основних мовних проблем — проблему мотивованості мовного знака.

Результати дослідження ономастичної лексики сучасної корейської мови дозволили з'ясувати, що корейській мові властивий чіткий поділ ономастичної лексики на дві групи, а саме: звуконаслідувальні та образонаслідувальні слова (Okhrimenko, 2016). Звуконаслідувальні слова корейської мови — це віддзеркалення різних звукових явищ у навколишній дійсності, насамперед це слова, що імітують звуки людей, тварин, птахів тощо. Образонаслідувальні слова виражають уявлення, які виникають на основі зорових, дотикових і тактильних сприйнятів предметів з їхніми зовнішніми ознаками. Для звуконаслідувальної лексики корейської мови характерним є розвиток двох типів полісемії: всередині самої звукозображувальної системи (коли всі члени синонімічного ряду є звуконаслідувальними словами) і за її межами, тобто на основі семантичної кореляції з іншими незвуковими тематичними групами. Варто відзначити важливу роль процесів вторинної номінації, з яких найбільш суттєвими є метафоричні перенесення.

Для звуконаслідувальної підсистеми корейської мови типовими є всі основні способи морфологічного утворення слів, характерні для лексичної системи корейської мови загалом, крім скорочення.

Що стосується стилістичного статусу слова, то необхідно констатувати, що багато ономастів характеризуються чітко вираженим розмовним забарвленням. Водночас звуконаслідувальні слова часто трапляються в термінології, здебільшого це фонетична лексика.

Зазначені вище факти говорять про те, що у будь-якій сучасній мові функціонує багато слів, походження яких має звуконаслідувальний характер. На сьогодні звуконаслідування досліджують у фоносемантичній площині. Зважаючи на універсальний характер звуконаслідувань, фоносемантичні закони є справедливими і дієвими для всіх мов. Звуко символічна схожість між різними мовами не залежить від їхньої генетичної спорідненості. Особливої актуальності ця теза набуває у світлі ностратичної теорії мов.

У зв'язку з цим слід також зауважити, що мова з плином часу змінюється, тому всі мовні явища можна розглядати з позицій синхронії

і/або діахронії. Діахронія дає змогу дослідити походження, розвиток ономотопеїчної лексики, установити зв'язок між позначуваною реалією і її фонетичною репрезентацією, визначити причини вибору тієї чи тієї фонем, розкрити шар лексики, пов'язаний з певним звуко-наслідуванням, виявити особливості номінації цих мовних одиниць, з'ясувати їхню образну основу. Такий підхід до досліджуваного мовного явища тісно пов'язаний з етимологічним аналізом, оскільки в процесі розвитку слово часто втрачає свою внутрішню форму, а тому може виникнути проблема виявлення генетичних ономотопів у словнику.

Разом з тим, синхронне вивчення ономотопеїчної лексики в значає низку інших завдань, а саме: функціонування ономотопів у тексті, виявлення їхніх лексико-граматичних і лексико-семантичних особливостей, з'ясування ономотопеїчних конотацій, розв'язання проблем перекладу ономотопеїчної лексики. Проведений аналіз теоретичних напрацювань дає змогу стверджувати, що в сучасній лінгвістиці вивчення ономотопеїчної лексики здійснюється в синхронічному аспекті на матеріалі різних мов (Sasamoto, 2019).

Наукові праці охоплюють дослідження і окремих лексико-семантичних груп, і великих лексичних сукупностей — лексичних галузей. Крім традиційних структурно-семантичних описових досліджень ономотопеїчної лексики, в останні роки сформувалися три популярних напрями дослідження ономотопеїчної лексики:

— діахронічні дослідження особливостей становлення й розвитку ономотопеїчної лексики, що може бути в подальшому використано для визначення провідних тенденцій структурного і семантичного розвитку ономотопеї як основи її впорядкування, класифікації й, відповідно, удосконалення (Tishina, 2010; Tolstaya, 1971);

— порівняльні дослідження ономотопеїчної лексики низки мов (у першу чергу, найпоширеніших), що може бути використано для виявлення національних особливостей розвитку цієї лексичної галузі (Ayvazova, 2011; Ermakova, 1993; Kurashkina, 2007; Nurullova, 2013; Fatyuhin, 2000);

— функційні дослідження як ономотопеїчної лексики, так і окремих ономотопів зі встановленням особливостей їх функціонування в різних сферах комунікації (у розмовно-побутовому стилі, художніх текстах тощо) (Rumak, 2007; Titova, 2006; Yudaeva, 2005).

Новий аспект вивчення ономастопеї пропонує психолінгвістика. Завдяки цьому напряму вводиться поняття примарної (первинної) мотивації форми знака (Gorelov, 1998, с. 12–13). Саме психолінгвістика намагається визначити місце для ономастопеї, оскільки власне лінгвістична наука часто витісняє ономастопеїчну лексику на периферію. Психолінгвістика пояснює сутність двох видів первинної мотивованості — звуконаслідування й ідеофонії. Якщо позначувані об'єкти не звучать, то звуковий склад слова формується, відповідно до тих відчуттів, які викликає той чи той предмет. Обидва вказані явища віддзеркалюють одне — зумовленість, залежність звукової оболонки слова від його денотата.

Розглядаючи питання про мотивованість мовного знака, психолінгвіст І. Н. Горелов називає особливий вид номінації, при якому спостерігаються мотивовані рухи органів артикуляції ще до єднання цих рухів зі звуком. Ці номінації, що імітують, наприклад, враження від чогось смачного, солодкого, гіркого, кислого, гострого тощо, дуже близькі для носіїв абсолютно різних мов (Gorelov, 1998).

При цьому слід зауважити, що ономастопея виявляється буквально в усіх мовах світу, вона постає як мовна універсалія. Як зазначає А. Росетті, походження ономастопеї або звуконаслідування необхідно шукати в притаманній усім мовам внутрішній тенденції встановити зв'язок між об'єктами природи і надати мові безпосереднього характеру (Rosetti, 1962, с. 91).

Спираючись на досвід попередників, що досліджували ономастопею, пропонуємо визначати це мовне явище так: ономастопея — це явище образотворчої мотивованості мовного знака, а також сукупність фактів його вияву. Одиначний мовний факт вияву образотворчої мотивованості називаємо ономастопом. Термін «звукнаслідування» використовуємо як додатковий, і він синонімічний термінам «ономастопея» і «ономастоп» у зв'язку з традиційним його використанням у вітчизняній та європейській лінгвістиці.

Питання про належність до певної частини мови, на наш погляд, є неминучим при вивченні ономастопеїчної лексики, оскільки таке мовне явище неоднозначне і специфічне. Постійний процес лексикалізації ономастопів ускладнює їх виокремлення з-посеред інших одиниць, часто потребує етимологічного аналізу.

У лінгвістичній літературі наявні деякі розбіжності щодо виокремлення таких одиниць. Звуконаслідуваннями прийнято вважати слова визначеної частини мови, у деяких дослідженнях — і їхні похідні. У тлумачних, діалектних та інших словниках ці слова зазвичай мають примітки. У дослідженнях із фоносемантики або психолінгвістики, як правило, такі факти мови розглядаються не за належністю їх до певної частини мови, а з позиції номінації, мотивованості і внутрішньої форми. Останнє твердження ми екстраполюємо і для нашого дослідження.

Ураховуючи все зазначене вище, до ономастопів відносимо:

- одиниці, що являють собою звуконаслідування як частину мови;
- похідні від таких одиниць;
- деякі вигуки, що помічені в словниках спеціальними примітками;
- лексику, яка містить звукообраз, тобто образотворчо мотивовану;
- лексику, що втратила свій попередній звукообраз, але за умови етимологічного аналізу, відновлює його.

Викладене дає підстави стверджувати, що ономастопея як прояв мотивованості, безперечно, вимагає уточнення її визначення. З одного боку, у мовленні функціонують примарно мотивовані одиниці, але вони набагато ширші, ніж поняття звуконаслідування. З іншого боку, постійний процес лексикалізації ономастопів ускладнює їх виокремлення з-поміж інших одиниць, вимагаючи почасти етимологічного аналізу.

ВИСНОВКИ

Звукосимволізм разом із звуконаслідувальною системою входить до складу звукообразувальної системи мови. Явище звукового символізму універсальне й інтернаціональне. Висока продуктивність звукосимволічних основ, їх емотивна забарвленість дає змогу говорити про лінгвістичне й культурне значення слів із звукосимволічним компонентом. Вивчення явища звуконаслідування має велике значення для розв'язання багатьох проблем мовознавства, а саме: формування мови, її походження, мотивованість мовного знака, характер зв'язку між поняттям і словом, виявлення універсальних або типових зв'язків звукосмислів зі значенням певних звукокомплексів тощо. **Перспективу подальших досліджень** вбачаємо у розгляді асоціативних впливів ономастопеїчної лексики однієї мови на носіїв іншої.

ЛІТЕРАТУРА

1. Айвазова Э. Б. Фонетико-морфологические и лексико-семантические особенности звукоизобразительных слов в лезгинском, азербайджанском и английском языках: автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.20 / Айвазова Эльмира Балакеримовна; Дагестанский гос. пед. ун-т. — Махачкала, 2011. — 167 с.
2. Горелов И. Н., Седов К. Ф. Основы психолингвистики / Илья Наумович Горелов, Константин Федорович Седов. — М.: Лабиринт, 1998. — 256 с.
3. Ермакова Н. М. Ономотопея: (англо-русские параллели в переводе): дис. ... канд. филол. наук: 10.02.19 / Ермакова Нина Мстиславовна; С.-Петербургский гос. ун-т. — СПб., 1993. — 183 с.
4. Курашкина Н. А. Звукообозначение как репрезентация звукофферы в языке (на материале английских, французских и русских антропо- и орнитофонов): дис. ... канд. филол. наук: 10.02.20 / Курашкина Наталия Александровна; Башкирский гос. ун-т. — Уфа, 2007. — 191 с.
5. Левицкий В. В. Звуковой символизм. Мифы и реальность / Виктор Васильевич Левицкий. — Черновцы: Рута, 2009. — 186 с.
6. Нуруллова А. А. Ономотопея в современном английском, русском и немецком языках: автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.20 / Нуруллова Алсу Алмазовна; Казанский (Приволжский) федерал. ун-т. — Казань, 2013. — 15 с.
7. Россети А. Заметки об употреблении ономотопей // Вопросы языкознания / А. Россети. — 1962. — № 3. — С. 91–92.
8. Румак Н. Г. Теоретические и практические проблемы межъязыковых соответствий (на примере перевода ономотопеэтической лексики в японском языке): автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.22 / Румак Наталья Григорьевна; Институт стран Азии и Африки при МГУ имени М. В. Ломоносова. — М., 2007. — 24 с.
9. Скрипник Я. Н., Смоленская Т. М. Фонетика современного русского языка / Яна Николаевна Скрипник, Тамара Михайловна Смоленская. — Ставрополь: Изд-во СГПИ, 2010. — 152 с.
10. Титова Е. А. Прагматический аспект передачи звукоизобразительных средств при переводе поэтических текстов (на материале английского и русского языков): дис. ... канд. филол. наук: 10.02.20 / Титова Елена Александровна; Челябинский гос. ун-т. — Челябинск, 2006. — 202 с.
11. Тишина Е. В. Русская ономотопея: диахронный и синхронный аспекты изучения: дис. ... кандидата филол. наук: 10.02.01 / Тишина Елена Валерьевна; Волгоградский гос. пед. ун-т. — Волгоград, 2010. — 183 с.
12. Толстая С. М. Фонетические наблюдения над ономотопеэтическими образованиями с суффиксом -от- в верхнелужицком языке // Исследования по славянскому языкознанию / С. М. Толстая. — М.: Наука, 1971. — С. 272–280.

13. Тураева З. Я. Лингвистика текста. Текст. Структура и семантика / Зинаида Яковлевна Тураева. — М. : Либроком, 2009. — 127 с.
14. Фатюхин В. В. Особенности перевода звукоподражаний и междометных глаголов: на материале русского и английского языков: дис. ... канд. филол. наук: 10.02.20 / Фатюхин Вячеслав Вячеславович; Моск. пед. ун-т — М., 2000. — 184 с.
15. Юдаева О. В. Глагольная редупликация на базе номинативного повтора: лингвистическая природа и поэтическая функция: на материале рус. яз.: дис. ... канд. филол. наук: 10.02.19 / Юдаева Олеся Владимировна; Военный университет. — М., 2005. — 186 с.

REFERENCES

- Aivazova, E. B. (2011). *Phonetic-morphological and lexical-semantic features of sound depicting words in Lezgi, Azerbaijan and English*, Dahestan State University.
- Horelov, Y. N. and Sedov, K. F. (1998). *Fundamentals of psycholinguistics*. Moscow: Labyrint.
- Ermakova, N. M. (1993). *Onomatopoeia: (English-Russian parallels in translation)*. S.-Peterburg State University.
- Kurashkyna, N. A. (2007). *Sound designation as a representation of the sound sphere in the language (based on English, French and Russian anthrop- and ornithophones)*, Bashkirskii State University.
- Levytskyi, V. V. (2009). *Sound symbolism. Myths and reality*. Chernivtsy: Ruta.
- Nurullova, A. A. (2013). *Onomatopoeia in Modern English, Russian and German*, Degree Thesis, Kazan Federal University.
- Okhrimenko, V. O. (2016). *Particularities of Onomatopoeic Lexicon Studies in Modern Korean*. In: *Austrian Journal of Humanities and Social Sciences*. Vienna: East-West Association for Advanced studies and Higher Education GmbH, pp. 53–55.
- Rossety, A. (1962) *Notes on the use of onomatopoeia*. In: *Linguistics issues*, № 3. pp. 91–92.
- Rumak, N. H. (2007). *Theoretical and practical problems of interlanguage correspondences (on the example of the translation of onomatopoeic lexis in Japanese): Degree Thesis*, Institute stran Azyyi i Afriky after M. V. Lomonosova.
- Sasamoto, Ryoko (2019). *Onomatopoeia and Relevance. Communication of Impressions Via Sound*. Palgrave Macmillan.
- Skrypnyk, Ya. N. and Smolenskaia, T. M. (2010). *Phonetics of the modern Russian language*. Stavropol: SHPY.
- Tytova, E. A. (2006). *The pragmatic aspect of the transferring of sound means in the translation of poetic texts (based on English and Russian languages)*. Degree Thesis, Cheliabinsk State University.
- Tyshyna, E. V. (2010). *Russian onomatopoeia: diachronic and synchronous aspects of the study: Degree Thesis*, Volhohrad State University.

- Tolstaia, S. M. (1971) *Phonetic observations of onomatopoeic formations with the suffix -ot- in the Upper Luzhitsky language. In: Studies in Slavic linguistics, Moscow: Nauka, pp. 272–280.*
- Turaeva, Z. Ia. (2009). *Linguistics of the text. Text. Structure and semantics Moscow: Lybrokom.*
- Fatiukhyn, V. V. (2000). *Peculiarities of the translation of onomatopoeic and interjective verbs: on the material of Russian and English languages, Degree Thesis, Moscow State University.*
- Yudaeva, O. V. (2005). *Verbal reduction based on nominative repetition: linguistic nature and poetic function: on the material of the Russian language, Degree Thesis, Moscow State Military University.*

ВАЛИГУРА Ольга Романовна

доктор филологических наук, профессор, заведующая кафедрой восточной филологии Киевского национального лингвистического университета, улица Большая Васильковская, 73, Киев, 03150, Украина; тел.: +38 044 5285095; e-mail: olha.valihura@gmail.com; ORCID ID: 0000–0003–0428–5421.

ОХРИМЕНКО Виталий Александрович

кандидат филологических наук, доцент кафедры корейской филологии, улица Большая Васильковская, 73, Киев, 03150, Украина; тел.: +38 044 5216028; e-mail: sonsennim277@gmail.com; ORCID ID: 0000–0002–9087–5809.

СПЕЦИФИКА СОВРЕМЕННЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ ОНОМАТОПЕИЧЕСКОЙ ЛЕКСИКИ

Аннотация. В предлагаемой статье рассмотрена специфика исследований ономастической лексики в современном языкознании. Основное внимание уделено современным теоретическим положениям лингвистики, которые определяют понятийную базу ономастической лексики как объекта изучения фоносемантики. Ономастические исследования занимают значительное место в решении важных языковедческих вопросов, в частности проблемы мотивированности знака и происхождения языка. Согласно современным работам, термин ономастический употребляется для обозначения непосредственной звуковой имитации звуков нелингвистической природы путем комбинации сегментов, которые берут из инвентаря фонем конкретного языка. Осмыслению этой тематики в украинском и зарубежном языкознании способствовали работы многих лингвистов. Во всех трудах внимание исследователей сосредоточено прежде всего на звукоподражательных словах как примерах мотивированности языкового знака. **Целью** статьи является анализ специфики современных исследований ономастической лексики.

Объектом исследования является оноματοпеическая лексика. **Предмет** исследования — особенности современных работ: посвященных оноματοпеической лексике. **Метод** системного (полевого) изучения и описания языков и культур, **методы** анализа и систематизации были использованы в работе. Подводя **итог** вышесказанному, можем подчеркнуть, что звукоимовелизм вместе с оноματοпеей входят в состав звукоподражательной системы языка. Явление звукового символизма универсальное и интернациональное. **Практическая ценность** работы состоит в возможности применения научных положений и выводов исследования при анализе фактического материала конкретного языка. **В результате** было установлено, что приоритетным в лингвистических исследованиях является исследование явления оноματοпееи в пределах гипотезы происхождения языка, как части фоносемантических проявлений в речи, а также как одного из способов образования новых лексем.

Ключевые слова: оноματοпеическая лексика, оноματοпеея, звукоподражания, звукоимовелизм.

Olha R. VALIHURA

Doctor of Philology, Professor, the Head of Department of Oriental Philology at Kyiv National Linguistic University, avenue: Velyka Vaselkivska 73, Kyiv, 03150; phone number: +38 044 5285095; e-mail: olha.valihura@gmail.com; ORCID ID: 0000–0003–0428–5421

Vitaliy OI. OKHRIMENKO

PhD, Associate Professor of the Department of Korean Philology, avenue: Velyka Vaselkivska 73, Kyiv, 03150; phone number: +38 044 5216028; e-mail: sonsennim277@gmail.com; ORCID ID: 0000–0002–9087–5809

SPECIFICITY OF MODERN STUDIES OF ONOMATOPOETIC LEXIS

Annotation. The suggested article analyzes the specificity of the study of onomatopoeic lexis in modern linguistics. The main attention is paid to the modern theoretical principles of linguistics which specify the conceptual basis of onomatopoeia as an object of phonosemantic studies. Onomatopoeic research occupies a significant place in resolving important linguistic issues, more specifically the problem of motivation of the sign and the origin of the language. According to the modern investigations, the term **onomatopoeia** is used to denote the direct imitation of sounds of a non-linguistic nature by a combination of segments that are taken from the inventory of phonemes of a particular language. The comprehension of this topic in the Ukrainian and foreign linguistics was facilitated by the research of many linguists. In all studies the attention of researchers is focused primarily on onomatopoeic words as examples of the motivation of a linguistic sign. The **purpose** of the article is to analyze the specificity of

*modern investigations of onomatopoeic lexis. The **object** of the study is onomatopoeic lexis. **Subject of the research** are peculiarities of modern research of onomatopoeic lexis. The **method** of system (field) study and description of languages and cultures, methods of analysis and systematization were used in this research. Summing up the above mentioned, we can emphasize that sound symbolism alongside with onomatopoeia is a part of the onomatopoeic system of the language. The phenomenon of sound symbolism is universal and international. The **practical value** is stipulated by the possibility of applying the scientific principles and conclusions of the study in the analysis of the actual material of a particular language. **As a result**, it was found out that the priority in linguistic research is the study of the phenomenon of onomatopoeia within the framework of the language origin hypothesis as a part of the phonosemantic means in speech, as well as one of the ways to form new lexemes.*

Key words: *onomatopoeic lexis, onomatopoeia, sound imitation lexis, sound symbolism.*

УДК 801.311/.313(066)

ГОРБАНЬ Вікторія Володимирівна

кандидат філологічних наук, доцент кафедри російської мови філологічного факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова,

Французький бульвар, 24/26, Одеса, 65058, Україна;

тел.: +380935634145; e-mail: vigor.onu@gmail.com;

DOI: <https://doi.org/10.18524/2410-3373.2019.22.195018>

ХРУСТИК Надія Михайлівна

кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови філологічного факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова,

Французький бульвар, 24/26, Одеса, 65058, Україна;

тел.: +380993194217; e-mail: nadya.khrustyk@gmail.com;

DOI: <https://doi.org/10.18524/2410-3373.2019.22.195018>

ДВА ЮВІЛЕЇ

Анотація. *Стаття присвячена вивченню науково-просвітньої діяльності видатного українського мовознавця, члена-кореспондента НАН України Ю. О. Карпенка на сторінках збірника «Записки з ономастики», у якому знайшли своє відображення майже всі напрями наукових інтересів ученого. Акцентовується увага не тільки на науково-дослідницькій діяльності мовознавця, але й на науково-педагогічній та методичній. Робиться висновок про значен-*